

nebyl ve výkonu služby nebylo ani tvrzeno, a že by jinak, při úplatnosti nebo při dopravě po živnostensku nebo ve službě nebo z příkazu vlastníka silostroje, ručil vlastník ze zákona podle § 1 odst. (1) zákona jest nepochybné, an silostroj nebyl v době škodné příhody protiprávním postupem vlastníku odňat, neboť tím se rozumí objektivně (absolutně) bezprávný čin přičící se předpisu všeobecného právního řádu, a nikoliv pouhé porušení smluvního zákazu dopravy osob, a jest proto tento zákaz bezpodstatný pro souzený případ (srovnej čís. 12.145 sb. n. s.). Vlastník silostroje ručí za zavinění řidiče v takovém případě podle § 8 odstavce (1) zákona o provozu silostrojů bezvýhradně, nikoliv jen za předpokladu § 1315 obč. zák., neboť jinak by nemělo ustanovení § 8 odstavce (1) zákona o provozu silostrojů účelu, a je proto i bezpodstatným, zda je řidič nezdatným čili nic. Poněvadž jde o náhradu škody podle občanského zákona, právem vyslovil odvolací soud, že nedopadá ustanovení § 6 odstavce (2) zákona o provozu silostrojů o propadné lhůtě, a vytýká-li dovolatelka pod dovolacím důvodem § 503 č. 2 c. ř. s. (správně § 503 č. 3 c. ř. s.), že odvolací soud se touto otázkou nezabýval, je sama v rozporu s napadeným rozsudkem.

Čís. 13158.

Pojišťovací smlouva.

Ustanovovaly-li pojišťovací podmínky, že opomenutí oznámení zvýšeného nebezpečí nemá v zápětí zproštění pojišťovny ze závazku k plnění, nemělo-li zvýšené nebezpečí účinku ani na dostavení se pojistné příhody ani na objem plnění, a že ke zvýšenému nebezpečí jest přihlížeti jen, je-li závažné a vztahuje-li se k nebezpečenské okolnosti, jež buď jest uvedena v pojistce nebo v jejích dodatcích anebo po nichž byl pojistník při uzavření smlouvy dotazován, — jest povinností pojistitele označiti v pojistce nebo v dodatcích ony nebezpečnostní okolnosti, jichž budoucí vznik platí za zvýšení nebezpečí a náhradou za to může býti dotazování se pojistníka při uzavření smlouvy na tyto nebezpečnostní okolnosti kvalifikované podle § 3 odst. 1 poj. zák.

Zvýšené nebezpečí dosažením koncese k provozování živnosti dopravy osob motorovým vozem stojícím k potřebě na veřejných místech nemělo po případě účinku ani na dostavení se pojistné příhody ani na objem plnění.

Jest na pojistníku, by tvrdil a prokázal, že tu není příčinné souvislosti mezi opatřením si koncese a příhodou.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1933, Rv I 1300/32.)

Žalobce byl pojistkou ze dne 22. června 1929 pojištěn u žalované pojišťovny jako majitel osobního automobilu pro příležitostnou dopravu osob za plat proti následkům zákonné ručební povinnosti z jízd silostrojem. Při nehodě auta žalobcova dne 2. března 1930 byly poraněny

osoby jedoucí v autu. Žalovaná pojišťovna zamítla nárok žalobcův z pojistky, uvádějíc, že žalobce původně své auto pojistil jako osobní automobil pro příležitostnou dopravu osob za plat, že však později autem provozoval dopravu osob po živnostensku. Žalobu proti pojišťovně, by bylo zjištěno, že žalobci přísluší podle pojišťovací smlouvy ze dne 22. června 1929, se žalovanou stranou uzavřené, právo požadovati na žalované, by tato až do výše pojištěné sumy pojistkou stanovené nahradila žalobci vše, co žalobce bude povinen platiti z důvodu, že dne 2. března 1930 osoby žalobcovým automobilem jedoucí utrpěly úraz, — procesní soud prvního stupně zamítl. Důvody: Žalobce byl upozorněn zástupcem žalované strany na rozdíl v pojištění osobního auta pro příležitostnou dopravu osob za plat, a autodopravy živnostenské, byl si vědom toho, že pro pojištění osobního auta pro příležitostnou dopravu osob je tarif nižší, než pro autodopravu osob provozovanou po živnostensku, a žalobce také z důvodu, by nemusel platiti vyšší premie, uzavřel pojištění jen pro příležitostnou dopravu osob. Žalobce po uzavření pojistky ze dne 22. června 1929 zažádal podáním ze dne 1. července 1929 o udělení koncese k provozování živnosti dopravy osob motorovým vozem stojícím k potřebě na veřejných místech, a skutečně mu také tato koncese rozhodnutím okresního úřadu v R. ze dne 2. října 1929 byla povolena. Nemůže býti pochybnosti o tom, že risiko pojištění při autodopravě po živnostensku provozované je mnohem větší, než při příležitostné dopravě osob, a byl proto podle ustanovení čl. 12 všeob. poj. podm. žalobce povinen oznámiti žalované zvýšení nebezpečenského riska, k čemuž došlo po uzavření smlouvy pojišťovací, a to pod ztrátou práva žádati plnění od pojišťovatele. Žalobce této své povinnosti, již mu cit. článek 12. všeob. poj. podm. výslovně ukládá, nedostál, a zvýšení nebezpečí neoznámil, jak byl povinen. Proto právem žalovaná strana odmítla plnění z této pojistky. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Žalovaná strana odepřela plnění z pojišťovací smlouvy po nehodě ze dne 2. března 1930 a odvoláním se na čl. 12 všeob. pojišťovacích podmínek, které jsou součástí pojišťovací smlouvy. V článku tom se praví: 1. Pojistník nechť oznámí pojišťovateli veškerá po uzavření smlouvy . . . nastalá zvýšená nebezpečí, k nimž se dle odst. 4 přihlíží, a to taková, jež bez jeho přičinění byla přivoděna nebo která byl nucen přivoditi nebo dopustiti okolnostmi na jeho vůli nezávislými (mimovolná zvýšení nebezpečí) neprodleně, jakmile se dověděl, že nastala, všechna ostatní ještě dříve, než nastanou. Opominul-li učiniti oznámení v čas, jest pojišťovatel prost závazku plniti, leč by se pojistníkovi nepřičítala vina, že opominul učiniti nebo pozdě učinil oznámení, aneb že by zvýšené nebezpečí nemělo účinku ani na dostavení se pojistné příhody ani na objem plnění, k němuž je pojišťovatel vázán. Odst. 2 a 3 tu nepřicházejí v úvahu. Odst. 4. Ke zvýšenému nebezpečí jest přihlížeti jen, je-li závažné a vztahuje-li se k nebezpečenské okolnosti, jež buď je uvedena v pojistce nebo v jejích dodatcích, anebo po níž byl pojistník při uzavření smlouvy dotazován. Zjištěno bylo a není odvoláním napadeno, že pojištění se týká osobního automobilu s příležitostnou dopravou osob za plat, to jest povoznictví, kde nemají povozníci svůj povoz na určitém

veřejném stanovišti. K tomu se podotýká, že i tento provoz se koná po živnostensku, ovšem je to živnost svobodná, kdežto doprava osob, kde povoz (auto) je připraven na určitém veřejném stanovišti, je živností koncesovanou (§ 15 čís. 4 ž. ř., Heller, Gewerbeordnung, Dr. Procházka. Výklad živnostenského řádu k § 15, č. 4 ž. ř.). První soud dále zjistil, že žalobce po uzavření pojišťovací smlouvy zažádal dne 1. července 1929 o udělení koncese k provozování autodopravy osob motorovým vozem stojícím k potřebě na veřejných místech, a že tato koncese mu byla udělena. Z toho dovozuje žalovaná pojišťovna zvýšení pojišťovacího rizika, které měl žalobce oznámiti, ale neoznámil. Aby mohlo toto opomenutí podle čl. 12 všeob. pojišť. podmínek přivoditi vyloučení závazku pojišťovny, je ještě třeba, aby pojištěnci mohla se přičítati vina na opomenutí ohlášky, neb, by zvýšené nebezpečí mělo účinek na dostavení se pojistné příhody, po případě na objem plnění pojišťovny. Žalobce vylučuje svou vinu a vysvětluje svou žádost za koncesi tím, že neznal rozdíl mezi provozem dopravy osob příležitostně a mezi koncesovanou živností dopravy osob z určitého stanoviště, poněvadž zástupcem pojišťovny nebyl poučen, a tvrdil dále, že neměl vůbec veřejné stanoviště, což také potvrzují svědci a tato okolnost se dodatečně zjišťuje podle § 498 c. ř. s. Zjištění to je přípustné, neboť neodporuje jiným zjištěním prvního soudu. Dle toho sice měl žalobce koncesi k provozu autodrožkářství (povoz připraven na určitém veřejném místě), ale této koncese fakticky nevyužil, neboť veřejné stanoviště neměl, a tím je také vyloučena jeho vina na nepodání ohlášky, neboť ve skutečnosti zvýšení pojišťovacího rizika nenastalo. Kromě toho je zjištěno, že k jízdě, při které se nehoda stala, došlo na objednávku při zábavě v hostinci v R., kam žalobce s manželkou se dal šoferem dovézt, načež šofer nechal státí vůz na ulici před restaurací. Z toho jest usuzovati, že nehoda při této jízdě není v příčinné souvislosti s tím, že žalobce měl koncesi autodrožkářskou, kde může snad jíti o větší riziko, nýbrž že nehoda mohla nastati, a také nastala při příležitostné objednávce dopravy bez ohledu k tomu, zda má žalobce koncesi na dopravu s větším nebezpečenským rizikem čili nic. Nehoda je tudíž kryta pojištěním. Kromě toho není tu ani dalších náležitostí čl. 12; tvrzené zvýšené nebezpečí nebylo by ani přivoděno bez přičinění žalobce ani nebyl žalobce nucen přivoditi nebo dopustiti okolnostmi na jeho vůli nezávislými toto zvýšení rizika, neboť o koncesovanou živnost autodrožkářskou sám žádal; z toho vyplývá, že se čl. 12 na souzený případ ani nehodí, a pokud by se snad mohlo mluvit o porušení smlouvy žalobcem, schází právě příčinná souvislost mezi jeho jednáním (opatřením koncese) a nehodou. Žalovaná strana nemůže se tedy opírat ani o čl. 12 všeob. pod. poj., ani o všeobecná pravidla o smlouvách, a nezbyvá tedy, než uznati, že smlouva je pro žalovanou stranu závazná a že ji musí plniti. K obsahu čl. 12 jest při posouzení věci hledět, neboť jde o právní posouzení a ostatně se obě strany pojistky, jejíž součástí jsou i pojišťovací podmínky, dovolávaly.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) jest uvést, že článek 12. všeobecných pojišťovacích podmínek obsahuje v podstatě dosud neúčinná ustanovení §§ 33 a 34 zákona o pojišťovací smlouvě a jest ho vykládati proto podle těchto zákonných pravidel. Nelze sice souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že se článek 12 všeobecných pojišťovacích podmínek na souzený případ nehodí, poněvadž prý zvýšení nebezpečí nebylo přivoděno bez přičinění žalobce ani z donucení okolnostmi; vždyť článek ten právě tak, jako odstavec (1) § 34 zákona mluví i o ostatních případech, tudíž i o nebezpečí pojistníkem dobrovolně zvýšeném. Než přes to není pojišťovna sprostěna závazku k plnění, ač žalobce závčas zvýšení nebezpečí neoznámil. Neboť článek 12 praví kromě jiného v odstavci (1), že opomenutí oznámení nemá za následek sprostění pojišťovny ze závazku ku plnění, nemělo-li zvýšené nebezpečí účinku ani na dostavení se pojistné příhody ani na objem plnění, a v odstavci (4) praví, že ke zvýšenému nebezpečí jest přihlížeti jen, je-li závažné a vztahuje-li se k nebezpečenské okolnosti, jež buď jest uvedena v pojistce nebo v jejích dodatcích anebo po nichž byl pojistník při uzavření smlouvy dotazován. Jest tudíž povinností pojistitele označiti v pojistce nebo v dodatcích ony nebezpečnostní okolnosti, jichž budoucí vznik platí za zvýšení převzatého nebezpečí a náhradou za to může býti dotazování se pojistníka při uzavření smlouvy na tyto nebezpečnostní okolnosti kvalifikované podle § 3 odst. (1) zákona. Vytýká-li nyní dovolatelka, že rozlišování mezi svobodnou a koncesovanou živností dopravní nelze odůvodňovati s hlediska živnostenského řádu, nýbrž s hlediska pojišťovacího, kde se prý míní příležitostnou dopravou jen takové případy, kde zcela výjimečně jednou za čas nebo v případě nutné potřeby, ne po živnostensku, majitel soukromého auta dopraví někoho za úplatu ve svém autu, jež jinak slouží jeho soukromým potřebám, přehlíží, že tato definice neplyne ani z pojistky ani z pojišťovacích podmínek a že také žalobce nebyl o tom poučen, ano jest jen zjištěno, že se agent Jan S. omezil na všeobecné poučení, že po živnostensku jest provozována doprava tehdy, je-li hlavním povoláním pojistníkovým, kdežto příležitostnou že se rozumí doprava provozovaná jako vedlejší zaměstnání. Jest proto ona definice úplně bezvýznamnou a zůstává rozhodujícím, že zvýšené nebezpečí dosažením koncese k provozování živnosti dopravou osob motorovým vozem stojícím k potřebě na veřejných místech nemělo účinku ani na dostavení se pojistné příhody ani na objem plnění, a správně rozpoznal odvolací soud, že není tu příčinné souvislosti mezi opatřením si koncese a pojistnou příhodou. To ovšem musí tvrditi a dokazovati žalobce, žalobce to však tvrdil a dokázal, neboť bylo zjištěno, že řidič Severin L. dovezl dne 2. března 1930 své zaměstnavatele do R. a nechal vůz státi na ulici před restaurací, kdež Josef Z. a František Ch. ho sjednali v noci k jízdě do H., při níž došlo k pojistné příhodě. Nejel tedy do R. za tím účelem, aby nabízel na veřejném místě auto k dopravě, a neplyne z toho, že nechal vůz státi na ulici za tímto

účelem, a mohlo tudíž k osudné jízdě dojít, i kdyby žalobce neměl koncesi k provozování dopravy vozem stojícím k potřebě na veřejném místě, ano není zjištěno, že by byl v takovém případě řidič auta příležitostnou nabídku jízdy odmítl, a nebylo proto nebezpečnostní riziko pojišťovny v souzeném případě zvýšeno tím, že si žalobce opatřil koncesi.

Čís. 13159.

Pracovní soudy (zákon ze dne 4. července 1931, čís. 131 sb. z. a n.).

Jde o nárok ze smlouvy o dílo, jenž nespadá do příslušnosti pracovních soudů, domáhá-li se na žalovaném odměny za práce, které pro žalovaného obstaral ve věcech finančních, ten, kdo pro své znalosti finančního práva měl obstarávat žalovanému záležitosti z oboru berního pokud se týče vůbec finančního zákonodárství, pokud spadaly do kompetence berních úřadů.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1933, R II 544/33.)

Žalobě, již se domáhal žalobce na žalovaném zaplacení odměny 11.300 Kč procesní soud první stolice (krajský soud v N.) vyhověl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu. **Důvody:** Podle údajů v přípravném spise žalobcově byla mezi ním a žalovaným v roce 1921 uzavřena ústní smlouva, podle níž měl žalobce obstarávat žalovanému všechny řádné berní záležitosti za roční paušál 1000 Kč na dobu pěti let, po jejímž uplynutí byla smlouva ta prodloužena na dalších pět let. Tato smlouva jest podle svého obsahu smlouvou služební ve smyslu § 1151 obč. zák., neboť žalobce byl smluvně vázán pracovat pro žalovaného po určitou dobu, druh, množství a dobu služebních úkonů určoval žalovaný, výsledek práce žalobcovy a případný její nezdar spadal na vrub žalovaného. Žalobce se také ve svém dopise ze dne 15. srpna 1932 výslovně na smlouvu služební odvolává. Také žalovaný tvrdí, že na základě žalobcovy nabídky v cirkuláři uzavřel se žalobcem v roce 1921 služební smlouvu, podle níž mu měl žalobce obstarávat veškeré záležitosti, které spadaly do kompetence berní správy a jí nadřízených instancí, za paušál, na němž zaplatil žalobci za dobu od 1. listopadu 1921 do 30. října 1926 celkem 7000 Kč a za dalších 5 let celkem 5000 Kč. Žalobce domáhá se touto žalobou na žalovaném zaplacení 11.300 Kč jakožto odměny za práce, které pro žalovaného podnikl v záležitosti předepsané dávky z majetku a dávky z přírůstku na majetku, tvrdě, že se na tyto mimořádné práce ujednaný paušální roční honorář 1000 Kč nevztahoval, kdežto žalovaný namítá, že i tyto práce pod paušální honorář spadaly a byly jím zaplacený. Ať se smluvený paušální honorář na práce, za něž se žalobce touto žalobou zvláštní odměny domáhá, vztahoval nebo nevztahoval, tolik je jisto, že žalovaný svěřil mu ony práce jako svému smluvníku, s nímž měl ujednání shora uvedenou služební smlouvu. Onen služební poměr byl důvodem, z něhož k obstarávání prací těch došlo, a nebyti onoho služebního poměru, nebyl by se